

погребална церемония (Василева 2000, 83).

С настоящия текст разглеждам една част от гробните съоръжения, които се използват през V-I в. пр. Хр. в Южна България, а именно цистовите гробове. По нататък в текста с термина “цистов гроб” ще бъдат означени гробни съоръжения, които представляват ями с различни размери, чиито стени и дъна са облицовани с каменни плочи, които биват използвани и за покритието. При така описаните гробни съоръжения липсва вход, което от своя страна предопределя невъзможността в тези гробни конструкции да има повторемост на обредните действия.

За добиване на максимално ясна и отчетлива информация съм изготвил каталог на използваните в работата археологически обекти.

Началото на изграждането на цистовите гробове се поставя през ранножелязната епоха, една традиция, която продължава и през V-IV в. пр. Хр. в Южна България. Разглеждайки примерите от класическата епоха, Карта № 1 (Кат. № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12), много добре се открояват няколко особености.

По-голяма част от примерите, които са посочени в каталога, се откриват в насипите на могили – Кат. № 3, Кат. № 6, Кат. № 7, Кат. № 9, Кат. № 10 (обр. 2), Кат. № 11, Кат. № 12 (обр. 3). Другата част от примерите се разполагат в рамките на плоски некрополи – Кат. № 1, Кат. № 2, Кат. № 4, Кат. № 5 (обр. 1), Кат. № 8.

От проучените могили, които съдържат цистови гробове само в една за основа на гробната конструкция е използван тогавашният терен, който е скала. Теренното образование е оформено като циста с правоъгълна форма. За дългите страни на конструкцията се използва скалата, а за късите са поставени вертикално плочи. В скалата са издълбани жлебове за вмъкване на плочите.

В рамките на цистовите гробове са констатирани и двата начина на погребване на мъртвците: Трупополагане – Кат. №2, Кат. № 5, Кат. № 6, Кат. № 8, Кат. № 9, Кат. № 12 и кремация – Кат. № 1, Кат. № 7, Кат. № 11. При използването на трупополагане цистовите конструкции са изградени с размери, които най-вероятно отговарят на размерите на мъртвците, а така също и на тяхната ориентация. Разглеждайки ориентацията на гробните съоръжения, има следните вариации: север-юг – Кат. № 4; изток-запад – Кат. № 5, Кат. № 6, Кат. № 9. Освен цялостно трупополагане съществува и частично трупополагане в следните случаи: Кат. № 9 и Кат. № 10, при тези два случая